1937 ҫ. октябрӗр 2 ШАМАТКУН 226(4738)-мӗш №

Чебоксарсен Горкомӗпе Обкомӗн органӗ

Пӗр №-рӗ 10 пус

19-мӗш сул тухать

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

ЧӐВАШ КОММУНӖ

ПСН(б)П Чӑваш Обкомӗпе Тӗпӗҫтӑвкомӗн хаҫачӗ

Редакципе кантур адрӗҫӗ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕМ: Редакторӑн 0—67, Ред. заместительӗн 0—88, Дежурнӑйӑн 6—23

ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйлама тивӗҫлипе хатӗрленӗр

ССР Сойузӗн Аслӑ Советне суйласси сыхӑсарса килет. Пӗтӗм халӑх суйлава хатӗрленет. Пур ҫӗрте те хӗрӳ ӗҫ пырать: семинарсем, кружоксем туса суйлав сакӑнне вӗрентеҫҫӗ, суйлав списокисем хатӗрлеҫҫӗ, суйлав комиссиисем тӑвасҫӗ, суйлавсем иртнине ҫуртсем уйӑрасҫӗ, т. ыт. те. Суйлава хатӗрленес шутпа суйлан сакӑнне вӗрентес майпа мӗн чухлӗ калдусем, лекцисем пулман пулӗ?! А мӗн чухлӗ пухусем иртерӗҫ тата! Акӑ хӑшпӗр цифрӑсем (вӑл цифрсене ӳпӗр 13 район тӑрӑх илсе кӑтартатпӑр): 293 йалсовет пленумӗ, 721 пуху туса иртнӗ. Вӗсенче 73.798 ҫын пулнӑ. Тӑвата пине йахӑн ҫын тухса каланӑ. Ҫакӑ ӗнтӗ вӑл пирӗн ирӗклӗ халӑхӑн активлӑхне кӑтартакан тӗслӗх.

Совет халӑхӗ пулас суйлавпа ҫитех тӗрӗс интереслӗ. Вӑл суйлав сакӑнне сине тӑрсах вӗренниче те аванах курӑнать. 13 районра суйлан сакӑнне вӗренме 780 кружок тунӑ. Вӗсенче 28.769 ҫын вӗренӗт. Ҫамрӑксем те, ваттисем те кӗнеке магазинӗсенче пырсан: „Суйлав Положенийӗ" сутлӑх пур-и, тесе ыйтса пӗлме васкаҫҫӗ. Чылай районти магазинсенче чӗнмах та ҫак брошурӑсене тупма сук ӗнтӗ, вӗсенне таксанах сутса нӗтӗрӗҫ.

Пирӗн республикӑра чылай ҫӗрте партине комсомол организацисем пуҫарса пынӑ ҫӗрте суйлав сакӑнӗ ҫинчен халӑха ӑнлантарса парас ҫӗс ӑнӑҫлӑн ӗҫлеҫҫӗ. Кружокселне заҫятисене вӑхӑтра туса иртеҫҫӗ, кружок членӗсем заҫятине ӗҫлеклеҫ сӳреҫҫӗ. Анчах пур ҫӗрте те ун пек мар-ха.

Пӗлӗт районӗнче Чӑваш Тимӗр йалсоветӗнче колхозниксемпе единоличниксем суйлав сакӑнне вӗрентме тытӑнман. Кружоксем тӑвас шутпа йалсовет работникӗсем выйӑнтан та тапранман. Йалсовет ҫеленменне кура, халӑх тӑшманӗсем „ӗҫлеме" тытӑнӑ. Изгорав пуп хӑй тавра хӑйне сывӑх ҫынсене: ҫекгантсене, кулакла егекгене пухса „актив" туса, час-часах пуху иртерет. Вӗсем тӗрӗлӗрен суйлавласа сарассӗ, колхозниксемпе колхозницӗсене колхозран сивӗтеспӗлӗн тухассӗ. Йалсоветӗн клас тӑшманӗсен ӗҫне курнипе пуласа, вӗсене хирӗҫ хайӑрӑн кӗрешме шутламасӑр. Суйлав сакӑнне ҫинчен каласа парас майпа йалсовет работникӗсем мӑн шурри тӗк кӑтартмасӗҫ, сӑвӑра шыв сыпнӑ пек ним шарламасӑр пурӑнассӗҫ.

Пӗлӗт районӗнче Чӑваш Тимӗр ялӗвӗрлӗ йалсоветсем пурринчен нимӗн тӗ-тӗлӗнмелли ҫук. Унта мӗншӗн ҫав тери йӑнӑх ӗҫленине пӗлес тесен, райбюрокома ҫеҫ кӗрсе пӑхас пулать.

Пӗркелӗ ӗҫленӗ райбюрӑвком хӑйӗн работникӗсене тахҫанах выйӑнсене кӑларса йанӑ. Вӗсем йалсоветсене суйлава хатӗрленине пулӑшаҫҫӗ. Пӗлӗт райбюрӑвком ҫавӑн пек-ши? Унта 50 ҫын ытла ӗҫлет. Суйлав сакӑнӗ ҫинчен халӑха ӑнлантарса пама йалсене туҫса кайма мар, вӗсем хӑйсем те ҫак сакӑнна кружожра вӗренме тытӑнман. Ку ҫеҫ те мар, ҫитменнине вӗсем суйлав сакӑнӗ ҫинчен сӳтсе-явас шутпа пухӑ та туман вӗт! Ҫакӑн пек „ӗҫсем" ишӗтса чирпе—тӗкӗрӑкне чирленӗ руководитӗл ӗҫлекен учрежденипе ҫеҫ пулма пултараҫҫӗ.

Пӗлӗпеҫ райбюрӑвкомӗ пӗччен мар. Уластӑр районӗпе райбюрӑвкомӗнче ӗҫлекенсен куҫӗ умӗнчех Хресчен сурчӗн куҫ-турникӗ Передов суйлав сакӑнӗ ҫинчи колхозниксене ҫапла ӑнлантарса панӑ: „Чӑваш республикин халӑхӗ Сойуз Советне суйламасӗ, Национальнӑйсен Советне ҫеҫ суйлаҫӗ..." Йо тата: „Кам хула совечӗ сывӑхнерех, вӑл хула советне суйлаҫӗ, кам райбюрӑвком сывӑхнеле пурӑнать, вӑл райбюрӑвкома суйлаҫӗ". Ҫакӑн пек супӗтетинсене сахал мар тӗл пулма пулать. Шӑмӑршӑ вӑрманпромхозӗнче пӗр „агитатӑр": ССР Сойуз Советне те, Национальнӑйсен Советне те пӗр суйлав округӗнчех суйламала, тесе суйса ӑнлантарнӑ.

Суйлав сакӑнӗ ҫинчен ӑнлантарса пама ҫӗнӗ тавра пыракан агитацин ӗҫӗнче ситменлӗхсем нумай-ха. Чылай агитатӑрсем суйлав сакӑнӗпе пӗтӗм пункчӗсем ҫинчен асӑиса тухаҫҫӗ те, ҫавӑнпах сӑр халаҫҫӗ. Совет Сойуз пайӑлӑ ҫитӗнсе, ӗҫлах-кӗнӗ пурӑҫӗ йӳсанса пынӑ, пирӗн большевиксен партийӗ мӑна халӑха ҫакӑн пек телейлӗ пурнӑҫ патне илсе пыма пултарнӑ ҫинчен калама манса хӑварассӗ. Ҫакӑ вӑл—агитацин ӗҫӗнчи пысӑк ситменлӗх. Агитацин—партин массӑна тачӑн сыхӑнса тӑмалли чанах майсенчен пӗри. Ҫавӑнпа та йӑна пур ҫынччен те кӑмӑла кайманла паха йӗркелеми кирлӗ. Вӑл тивӗҫлӗ пырӑпа, тивӗҫлӗ сӳлӗрре пултӑр. Агитатӑрӑн сӑмахӗ тӗрӗс пултӑр, тӗк пытӑр, витӗмлӗ питӗнтӗр.

Сталинла Конституци ҫинчен, суйлав сакӑнӗ ҫинчен ӑнлантарса парасси—хиснелӗ те ҫаплӑ ӗҫ. Ҫак ӗҫе тума шанчӑклӑ, политикӑ тӗлӗшӗнчен таса сӑнпа ҫеҫ хӑпмала.

Ҫитес суйлав кампани—пысӑкран та пысӑк политикӑла кампани. Суйлав тавра вӑйлӑ кӗрешӳ пулӑт. Паллах, клас тӑшманӗ хӑйӗн ирсӗр пуҫне ҫӗкломе пӑхӗ. Халӑх тӑшманӗсем: троцинсла-бухаринла бандитсем, буржуазӑ-национа лиссем—капиталисӑм тӗнине кайала тавӑрма шутлакансем ССР Сойузӗн Аслӑ Советне хӑйсен ҫыннисене кӗртме тӑрӑшаҫҫӗ. Анчах вӑл пулайӗ! Тӑшмансен халӑх хушшинче нимӗнле тӗрек те ҫук! Партине совет организацийӗсем, партире тӑван большевиксем, мӗн пур ӗҫхалӑх клас тӑшманӗсене йалана хайӑран ҫӗкӗрӗ-мӗрсе пынӑ, пырӗ те.

„Н-209" самолӗта шырама

Шевӗлӗн йӳлташ експедицин флагмӑн карапне йӗлтӗрсем сине лартнӑ

Ҫитӑбӗрӗн 28-мӗшӗнче Рудольф утравӗ ҫинчи Совет Сойузӗн Героӗпе Шевӗлӗн йӳлташ експедицийӗн пӗрешӳлӗ пулӑхӗ пуласа иртнӗ. Шырас-тӗкӗн малалахи планӗ ҫинчен сӳтсе-явнӑ. Арктикӑра полярӑк кӑсӗем пуҫланнине тата ҫанталӑк начарлине шута илсе, шырава Совет Сойузӗн Героӗпе Водопьянов йӳлташи пӗр флагман самолӗтӗне тытӑнас, тесе йышӑннӑ.

Флагман карапне шырав районне ҫитсен, вӑл вара „Н-209" самолӗт ларнӑ, тесе шутлана-шутлана тӗрӗслет. Самолӗт кунта ларнӑ вырӑн тупса анса ларма пултарат тата кирлӗ пулсан радиопа ытлӑн та самолӗтсене пӗлтерет.

Ҫитӑбӗрӗн 29-мӗшӗнче кӑнтӑрла експедицин флагман карапне йӗлтӗрсем сине лартнӑ. Самолӗта сӑмӑлатма 5 тонна бензин пушатма тивнӗ. Авӑн ҫанталӑк пуласпах самолӗт полус районне вӗҫсе кайать.

(ТАСС).

Китайри вӑрҫа

Шанхай фронтӗнче Лодиан,—Луханя линийӗнче ҫитӑбӗрӗн 28-мӗшӗнчи кӑсран пуласа ҫитӑбӗрӗн 29-мӗшӗнчи кӑнтӑра ситтичен Китай ҫарӗсем Японпасене ута-та атака сирсе тӑкнӑ. Японпасем Лодианьпе Шанхай хушшинчи автомобиль ҫулне турта илсе тесе хӑтланаҫҫӗ пухнӑ ҫӗртен ҫӗнӗ ҫапӑнӑва кӗме пӑхнӑ. Японпасем ҫак ҫапӑнӑва ҫитӗнсе пӗлсен,

Стаханăвкă сĕнӳ параҫ

„Восток" колхозри (Шупашкар р.) Ирина Федăрăвна колхозниципе районри пур колхозниксем те тенĕ лекех пĕлсе тăраҫҫĕ. Бригадир Йефимăн йăлтăшăн кĕнеки çинче Федăрăва пирки кĕскен çеç çырса пынă: „Норма тăрăх кунне 350 кĕлте çыхмала, Федăрăва Ирина малтанхи кун 400, иккĕмĕшĕнче 500, унтан 600. Ӳлăшкинчен августăн 4-мĕшĕнче 1.465 кĕлте çыхнă, пĕр кун хушшинче 7 ҫухукĕ çурă ĕç лесе илнĕ".

— Мĕнле майпа çаван чухлĕ çыхма пултартăн?—тесе ыйтсан, вăл:

— Тытăнтăм та, çыхрăм,—кĕскен çеç каласа параҫ.

— Йефимăн 3-мĕшĕнче пирĕн бригадир Йефимăн, Украинăри пĕр колхозниц пĕр кун хушшинче 1.060 кĕлте çыхни çинчен вуласа кăтартрĕ. Мана хама та çаван чухлĕ çыхма пултарассăн туйăнса кайрĕ. Хам шухăш çинчен бригадира каласа кăтартрăм.

Йефимăв мана тепĕр кунне уйрăм участкă çинче ĕçлеттерме пулчĕ.

Августăн 4-мĕшĕнче хам сĕм пĕчченуйăрса пана участкă çине ĕçлеме тăтăм. „Ну мĕн пулаҫ ĕнтĕ, 1.060 кĕлте çыхсан тĕрĕсе тухăн, çыхăмасан колхоз умĕнче намăса тухма тивет", тесе шутлатăп.

Пĕр ретрех пĕр тĕм çыхатăп та, тепĕр рет çине куçатăп. Усă-сăр, пĕр утăм та утмастăп, пĕрмайăх малалла утатăп. Ирхи апат илсе пычĕç. Манăн 350 кĕлте пулнă. Тинех чун шикленме пăрахрĕ. Хĕвел анас умĕн участкă çинчи вырса тăрахнă тырра пĕтĕмпех çыхса пĕтертĕм. „Сăван 1465 кĕлте пулнă" тесе пĕлтерчĕ ирпе бригадир. Нормă тăрăх 350 кĕлте çыхмала пулнă пулсан, епĕ 1465 кĕлте çыхрăм.

— Кĕлте çыхас нормăна пĕртте тĕрĕс туман. Колхозсенче 500, 600 тата та ытларах çыхнă пулсан, нормă тăвăх 350 кĕлте, сахал вăл. Сталина йулташ сулсерен 7—8 мĕлйард пăт тĕп тыра туса илме панă заданине пурăҫсăнă вăхăтра, ку нормăна килĕшме май çук. Халăх нормăсене уйрăм хуçалăхпа пурăнăнă чухнехи хисеппи илсе тунă пекех туйăнать. Халăхи нормăсене тунă чух стахановцăсем мĕнле ĕçлеме пултарнине шута илмен. Колхоз правленисем тата агрономсем те, стахановцăсем мĕнле мелсеттине ĕçлени çинчен питех интереслемен.

Нормăсене пăхса тухса, çĕнĕрен тумала. Çĕнĕ нормăсем тунă -чух колхоз производствинчи условисене, стахановцăсен ĕç мелĕчĕсене шута илмеле, тесе сĕнӳ параҫ Федăрăва стахановкă.

Çак сĕнӳ, массă хушшинчи талантсене, йăлхуçалăх производствинчи ĕç тухăçлăхне питех те çӳле хăпартма май пуррине, вĕсене тупма вĕренмелине, вĕсен кашни сĕнĕвĕ çине кирлĕ таран çаврăнса пăхмалине кăтартса параҫ.

Н. Волкăв.

Уйсене хӳтĕлесси

Пирĕн республикăри кăнтăрла хĕвелтухăç енчи районсем çурçĕр районĕсенчен типĕрех климатпа ӳкăрласа тăраҫҫĕ. Кăнтăрла хĕвелтухăç енчи районсенче çăмăрсем, йӳрсем сахал çăваҫҫĕ, çав хушăрах вăйлă çилсем вĕреҫҫĕ. Хĕлле йăсене çырма-сатрасене вĕçтерсе тултарнине уйăсем çара тăрса йулаҫҫĕ. Кăнтăрла хĕвелтухăç енче вăрмансем суккине çурçĕр енчи климат ӳкăрăмăнах тивĕ.

Кăнтăрла-хĕвелтухăç енчи районсенче уйăсене хӳтĕлеме, вăрмансем тата çимĕç йăваҫҫисем хупаттарассине сителлĕ ĕçлесен: климат хăйăртах улшăнса, çилсем те сахалтарах вĕрĕччĕç, уйăн йӳрсем пур çĕрте те пĕр-пек хулăмрах сийĕне пыртса йулса тырпул тухăçне хăпартма май пулса пырăччĕ. Чăваш АССР Республик Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ çаксене пуринчен те шута илсе Патăрьел районĕнче кăнтăрла—хĕвелтухăç енчи районсем валăн вăрмансемпе çимĕç йăвăҫҫисем ӳчетасе йĕпе питомник йĕркеленĕ. Питомник ĕçлеме пуçланă 3 çул çитнĕ, çав хушăрах халăх вăхăтра кусармăн хунавсенчен çакăн пек тĕслисем пур.

Вăрманти йăвăҫҫенчен: вĕренме 100 пин туна, акаци 300 пин тупа, тополь 10 пин тупа, çăка 50 пин туна, хурăн 10 пин туна, хурама 10 пин туна.

Пахча-çимĕç йăвăҫҫисем: Улмуçи 300 пин туна, çĕр çырли 50 пин тĕме, хурлăхан 10 пин тĕме.

Çакăнта кăтартăпăр шутран, уй-хире хӳтĕлес ĕçене, сырма-сатрасене çирĕплетме, йăлсене симĕслентерме пахча-çимĕç йăвăҫҫисен 80 гектар çине лартма ситеҫҫĕ. Анчах районри çĕрĕç пайĕсем хăйсен районĕсенче йывăҫсем лартас ĕçе кирлĕ пек тытăнман. Йĕлĕк районенчи райĕсĕрĕç пайĕ пуçлăхĕ Гаврилăв вăрман çӳретессине колхозниксене вĕренме йăман. Патăрьел районĕн райĕсĕрĕç пайĕн пуçлăхĕ Степанăв колхозри сырма-сатрасене çирĕплетесси вăл ман ĕç мар, тесе ĕçлеме тытăнман.

Районри çĕрĕç пайĕсен пуçлăхĕсем, агрономсем, çад âстаçисем тата мелиораци ĕçĕне ĕçлекенсем кĕркунне вăхăтра уй-хирсене хӳтĕлес ĕнепе, сырма-сатрасене çирĕплетессине, йăлсене çимĕç йăвăҫҫисем лартас тĕлĕшпе çĕкле тăрăсах тăрăшмала. Питомникре хатĕрленĕ йăвăҫҫемпе усă курмала.

Крысин.

Суйлавҫăсен списькине хатĕрлерĕç

ИЕТЬРНЕ. Мăн Шемертен йăлане уйрăмăнах агитаторсем Ф. Финсовечĕ суйлавҫăсен списькине туса липпăн, К. Виноградăв, М. Овчинкăв т. ыт. те тăрăшнине ĕçлерĕç.

ситерчĕ. Йăлсоветне кĕрекен икĕ йăлта суйлавҫăсем 633 çын шутланнăçĕ. Суйлавҫăсен списькине тунă вăхăтра кашни çына ăнланман ыйтусене ăнлантарса пачĕç. Ку ĕçре уйрăмăнах агитаторсем Ф. Финсовечĕ суйлавҫăсен списькине туса

Вăрман хатĕрленĕ тата йухтарнă çĕрте ĕçлекенсен сойузĕн республикăри конференцийĕ

Вăрман хатĕрленĕ тата йухтарнă çĕрте ĕçлекенсен сойузĕн республикри иккĕмĕш конференцийĕ пĕрремĕш конференци пулнăранпа пилĕк çул иртсен пухăнчĕ. Ку хушăра профсойузсен пурнăçĕнче пĕтĕм совет çĕршывĕн пурнăçĕнчи пекех, пысăк пăлăл улшăнусем пулчĕç. Пĕр пăлăл улшăну вăл—Сталинла çĕнĕ Конституци тăрăх профсойузсене Аслă совета суйлама кандидатсем тăратма права пани пулăт.

Ку ĕнтĕ профсойузсене чăн-чăн массăлă организаци тăвас задачăна нихçанхинчен çивĕччĕн кăларса тăратрĕç. Ку задачăна пурнăçа кĕртмели майсене ПСК(б)П Тĕп Комитечĕн февралĕре пулса иртнĕ пленумĕ çиçĕннĕн те тĕрĕс кăтартса панă.

Çакăн хыççăн вăрман хатĕрленĕ тата йухтарнă çĕрте ĕçлекенсен сойузĕн, облăçри комитечĕн те (председателĕ Михайлăв) самокритикăпа критикă урлă хăйĕн ĕçне тĕпрен çĕнетсе йĕркелессишĕн кĕрешӳ пуçармала пулнă. Анчах вĕсем апла туман. Ку тарана çитичченех кивĕ йăлана мĕшĕлтетсе ĕçленĕ. Ку республикри вăрман хатĕрленĕ тата йухтарнă çĕрте ĕçлекенсен сойузĕн çĕнтăвĕрĕн 28—30-мĕшĕсенче пулса иртнĕ конференцинче те лайăх курăнчĕ. Акă сойузăн облăçри комитет председателĕн Михайлăв докладне илер. Мĕн çинчен калăрĕ-ха вăл? Хăйĕн сăмахĕнче Михайлăв вĕçĕхĕррисĕр мĕнле йĕртсе пымăлăн, мĕнле ĕçлеме кирлĕ пулăни çинчен каларĕ. Анчах профсойуз организацисем стахановла йухăмĕ вăйлатассишĕн, социалла страховани, ĕçе сыхлăв, культурăлă-массăлă ĕçсене йĕркелессишĕн тата ку ĕçсенче халăх тăшманĕсене, сăтăрçăсене хирĕç кĕрешӳ çинчен тĕплĕн каламарĕ. Вăл хăйĕн докладне „енĕ те сана тĕкĕнмесген; есĕ те мана ан тĕкĕн" тенĕ йĕркепе, конференцире халăх тăшманĕсемпе кĕрешес ыйтăва хускатмасăр хăварас май туса пачĕ.

Михайлăв хăйĕн докладне çакнашкал туни ахальтен пулман иккен. Ун çинчен пренире тухса калакансем питех те лайăх кăтартса пачĕç. Ку таричченни ĕçсем облăçри комитет руководстви тимсĕрлĕх, политикăла сукмăрлăх тытăнне кĕрсе ӳкни, руководителĕсем хушшинче йăпăлтату, семйелĕх хитĕ сарăлни çинчен каласа параççĕ. Савсене пула ĕнтĕ ĕçлекенсен жалобисене икшер уйăх иртсен комитетра тытса выртранă. Пĕтĕмпе 240 жалобă пынă пулсан, 140 жалобăна çеç 10 кун хушшинче татса панă. Контроль ĕçне пĕтĕмпех йăпăхтарса йăнă. Çаксене пулах табĕрĕн 26-мĕшĕнче кружок члечĕсем вĕренме пухăнса Лбова чылайччен кĕтсе ларччĕç. Анчах вăл пымарĕ. Вара пухăнăва сывсем саланса карĕç. Йăланах çапла: заведующи палăртнă кунсенче пулса иртмерĕç. В. Вишневски.

Пухăнна сывсем саланса карĕç

Шупашкарти перекет кассинче ĕçлекенем „ССР Сойузĕн Аслă Советне суйламали Положенине" вĕренме кружок организацилеменĕç. Ку — аван. Анчах кружок руководителĕ Лбов суйлав саккунне тĕплĕн вĕрентессишĕн тăрăшмасăр. Ученăсем страховани, ĕçе сыхлăв тата культурă ĕçĕсенче нумай вăхăт хушши халăх тăшманĕсемпе сăтăрçă ĕçсем туса пурăннă.

Акă фактсем: клас тăшманĕсем Храбров, Кововолов, Борисенко т. ыт. те пĕтĕм вăрман хатĕрлев ĕçне чăрмантарса пынă. Вĕсемпе сыхланса кайнă Беданин вĕсене витсе пынă. Облăçри комитет руководителĕсемпе вĕсем сăтăрçă ĕçсене тарă шыв çине кăларас выранне, вĕсене пулăшса пынă. 1936 çулта Сойуз Тĕп комитечĕн председателĕ пулса ĕçленĕ халăх тăшманĕ Сиватейĕв килсен, профсойуз работникĕсем вĕсемпе пĕрле банкетсем туса иртернĕ. Облăçри комитет председателĕн вĕсем сăтăрçă ĕçсене тарă шыв çине кăларас выранне, вĕсене пулăшса пынă. Вăрнар, вăрманпромхозĕнчи бухгалтĕра Йурйĕва кайала ĕçе илме сĕннĕ.

Михайлăв профсойуз укçа-тенкине саккунсăр салтакансене хирĕç кĕрешмен. Президиум членĕ Степанăв 2 пин тенкĕ ытла профсойуз укçине хăй кăсăпне чикнĕ. Вăл профсойуз йăвăç-е командировкăна кайас пулсан, икĕ çĕртен укçа илсе пынă. Степанăвăн жуликлĕх ĕçĕсем çинчен Михайлăва лайăх пĕлсе тăнă. Анчах ку тарана çитиччен нимĕн те туман.

Халĕ вăрман хатĕрлевне хатĕрленесси сӳрĕкĕн пырать. Вăрманти сурт-йĕрсене йысас плана 25 процент ытларах çеç тултарнă. Культурă ĕçне йĕркелессинче те пысăк йĕркесĕрлĕхсем пур. Анчах профсойуз организацийĕн ку ыйтусем çине тинĕслине сăвăрнса пăхмаççĕ. Камăн ĕçĕ тесе шутласçĕ-ши вĕсем ĕçлекенсен вăйăн условисем туса парассишĕн кĕрешессине?

Облăçри комитет çапла пăнтăхса тутăхнă меслетсемпе ĕçлени профсойуз тата вăрман хатĕрлев ĕçĕнче чылай чăрмав кӳнĕ. Профсойуз организацийĕсем хисепĕ питех те йĕрипен ӳссе пынă. Профеофицăн финанс планне тултарасси уйăхран уйăха сӳрĕкленсе пынă. Стахановла йухăм кайăлла каймă пуслăнă. 1937 çулхи йăнăрăн 1-мĕшĕ тĕлне йăлан вăрманта ĕçлекен кадăрсене стахановăщăсем хисепĕ 25 процент пулнă пулсан, ирĕлĕн 1-мĕшĕ тĕлне 17 процент çеç йулнă. Ку ĕнтĕ облăçри комитет массăран уйăрăлса кайни çинчен калать.

Конференцире облăçри комитет руководстви халăх вăхăтра профсойузсем умĕнче тăракан задачăсене пурнăçа кĕртме пултарайманни лайăх палăрчĕ. Конференци облăçри комитетăн ĕçне çителĕксĕр тесе хак панĕ.

Кашни предприйати, кашни колхоз—оборонă крепăçĕ пултăр

Сталинла Конституцире: „Тăв ăн çĕршывра сыхласси — ССР Сойузĕн кашни гражданинĕн чи аслă тивĕçĕ" тенĕ. Конституцире çапла калани — Хĕрлĕ çар службинче пурăнăкансемпе Хĕрлĕ çар службине кĕме хатĕрленекенсене (призывниксемпе допризывниксемпĕн) çеç мар лекет. Кăна кашни гражданинăн асра тытса тăмала. Особавиахим организацийĕн умĕнче çак задач уйрăмăнах пысăккăн тăрать.

Анчах массăсене çĕршыва сыхлама вĕрентессине мĕнле ĕçлессĕ-ха Особавиахим организацийĕ? Тӳрех каламала, начар. Колхозăнчи пуçламăш Особавиахим организацийĕсем чылайăшĕ ĕçлемеççĕ. Особавиахим членĕсене вĕрентессине тĕл пеме вĕрентесси те, химилĕтанăнсуечен сыхлама вĕрентесси те йăпăх пулса пырать. Особавиахим членĕсен пуçăнĕсем çултăлăкра пĕр-ик хут кăна пулкаласа иртеççĕ.

Çĕрпӳ районĕнче халь çеç Особавиахим организацин конференцийĕ пулса иртрĕ. Конференци, çентăбĕрĕн 20-мĕшĕнче пуçăнмаласкер, çентăбĕрĕн 25-мĕшĕнче кăна пуç тарăннă.

„Вулкан", „Çамрăк вăй", „Болъшевик" колхозсенчи Особавиахим пуçламăш организацийĕсем хăйсен организацисенче отчотпа сӳлав пуххисене туса иртермеççĕр конференцине делегатсем сыйласа йăнă. Конференци çинчен П. Иванов йулташ çапла çырса пĕлтерчĕ:

„Райсовет председателĕ Йефименко отчот туса пачĕ. Отчот тăрăх нумай çитменлĕхсем палăрчĕç. Райсоветра ĕçлекен Сучков 500 тенкĕ растратă туянă. 1934 çулта „Водопăнăр" самоļотне тума 1.500 тенкĕ укçа пухнă, анчах ăна усă курма паман. Вăл укçа пайăн кун та перекет кассинчех вырттăр. Колхозсенче Особавиахим членĕсем хушшинче ворошилăвла тĕл пеме пĕлекенсем пурри палла мар, „ГТО", „ПВХО", „ГСО" нормисене парас ĕçе организацилемен".

Çĕрпӳри Особавиахим организацине йĕртсе пыракансем алсене хире-хирĕç чиксе лăпланса пурăнăççĕ. Çавăнпа та особавиахимçăсен йышĕ чакса пынă, вĕсене нимĕн те вĕрентмен.

Особавиахим организацин уçăнтăнисене саланса йăнине вăтăм выраннисене те тĕл пулма пулăт. М. Полетайĕв корреспондент çапла çырса пĕлтерет:

„Турхан районĕнче Особавиахим райсоветĕнче ĕçлекен Кольцов торопей билечĕн уçăнне 199 тенкĕ хăй кăсăпне чикнĕ, пурĕ 261 тенкĕ растратă туйăнă. Халь çеç счетоводра ĕçлекен Андреĕев та 67 тенкĕ растратăлă тума ĕлкĕрчĕ. Райсоветра учот ĕçне йăпăхтарас шутпа çулçăр çĕрне пăрахăççĕ. Райсоветра ĕçлекенсем колхозсенчи пуçламăш организацисене 1935 çултанпах тĕрĕслемен, вĕсем мĕнле ĕçленине пĕлмеççĕ".

Д. Михайлăв корреспондент çырса пĕлтернĕ тăрăх, Особавиахим организацийĕн ĕçĕсене тăшмансем йухăнтарса пынă.

Йĕнерçе районĕнчи Особавиахим советĕнче халăх тăшманĕсем Плĕшков, Измайлăв, Жемчугăв т. ыт. ĕçлесе, Особавиахим ĕçне аркатса йăнă. Вĕсем райсоветăн уççи-тенкисене салатса, çар ĕçне вĕренмели хатĕрсене хăйсем вăлăн сĕтĕрсе пурăннă. Плешков райсоветăне 5 пин тенкĕ растратă туянă. Ревизи комиçи председателĕ пулса ĕçленĕ Рыбачийăн ăна палăртман. Инвентар кĕнеки çинче путтăнса тăракан йăпаласем çурри те çук. Ку кĕнекен хăшпĕр страницисене йăри çура-çура илнĕ.

„Хĕрлĕ партизан", „Ударник" колхозсенче пуçламăш Особавиахим организацисен ĕçĕсем чăрăнса ларнă.

Халăх тăшманĕсем, буржуалă националисемĕн Куйăвовна И. Захарăв Пединститутăн пуçламăш Особавиахим организацинче тăрса сăтăрлă ĕçсем туна. Особавиахимăн Чăваш Советĕне халăх тăшманĕсем Йермакова Думинарски ĕçленĕ.

Особавиахим организацисем начар ĕçленине текех тӳссе пурăнма май çук. Кашни предприйатине кашни колхоза оборонă крепăçĕ тавассишĕн кĕрешме вăхăт.

А. Петрав.

Канаш — Шупашкар чукун çул строительствин управленине килнĕ телеграмма

Воскресенск (телеграфпа). Есĕр стахановла вунăкунлăха лайăх иртерес, çулталăкри плана срукчен тултарас ыйтусем тăрăх социалисăмла ăмăртăва чĕннине йышăнса, вунăкунлăх тапхăрĕнче кашни кун 200 пин тенкĕлĕх ĕç тума, кашни рабочи пуçне куллен 45 тенкĕлĕх продукци туса кăларма, 1937 çулхи плана декабрĕн 15-мĕшĕ тĕлне пурнăçа кĕртме пулатпăр.

Строительствă начальникĕ—Волкăв.
Партком—Панченко.
Постройком—Безрукăв.

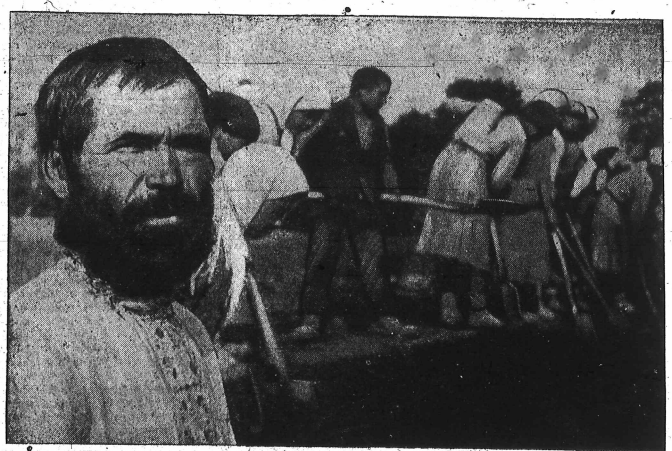

Чукун çул строительствинче.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Мартынов Иван—„Канаш" колхозри (Канаш р.) бригадир. Унăн бригади май уйăхĕнчен вара чукун çул строительствинче ударлăн ĕçлет.

Цыганов фото-ӳкерчĕкĕ.

Уйав умĕнхи ăмăртăва анлăн сарса пырар

Елĕк районĕнчи хăшпĕр колхозсем-Октябăр уйавĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса, йалхуçалăх ĕçне йăнăçлăн вĕçлесе çитерес, патшалăх умĕнчи парăмсене парса татса, Октябăрти Аслă Социалисăмлă революцин 20 çулхи уйавне пысăк çитĕнӳсемпе кĕтсе илме хатĕрленеççĕ.

Иĕфремкассинчи „Майăн 1-мĕшĕ" колхозра йалхуçалăх ĕçне йăнăçлăн вĕçлесе çитерес, патшалăх умĕнчи парăмсене вăхăтра парса татас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. Ку колхозра пĕтĕм тырăсене çентăбĕрĕн 18-мĕшĕнчех çапса пĕтернĕ. Патшалăха тырă тăратас плана 100 процентĕлех пурнăçланă. Халĕ çĕрулми каларса пĕтерсе патшалăха парса татаççĕ.

Хитекушкĕнчи „Çĕнĕ çул" колхозра, председательĕ ордененосца Куликов, Ĕмăлайăн, Жемчугăв т. ыт. ĕçлесе, Особавиахим ĕçне аркатса йăнă. Вĕсем райсоветăн уççи-тенкисене салатса, çар ĕçне вĕренмели хатĕрсене хăйсем вăлăн сĕтĕрсе пурăннă. Плешков райсоветăне 5 пин тенкĕ растратă туянă. Ревизи комиçи председателĕ пулса ĕçленĕ Рыбачийăн ăна палăртман. Инвентар кĕнеки çинче путтăнса тăракан йăпаласем çурри те çук. Ку кĕнекен хăшпĕр страницисене йăри çура-çура илнĕ.

„Хĕрлĕ партизан", „Ударник" колхозсенче пуçламăш Особавиахим организацисен ĕçĕсем чăрăнса ларнă.

Халăх тăшманĕсем, буржуалă националисемĕн Куйăвовна И. Захарăв Пединститутăн пуçламăш Особавиахим организацинче тăрса сăтăрлă ĕçсем туна. Особавиахимăн Чăваш Советĕне халăх тăшманĕсем Йермакова Думинарски ĕçленĕ.

Особавиахим организацисем начар ĕçленине текех тӳссе пурăнма май çук. Кашни предприйатине кашни колхоза оборонă крепăçĕ тавассишĕн кĕрешме вăхăт.

А. Петрав.

Сапла çителĕксĕр ĕçленине колхоз çентăбĕрĕн 24-мĕшĕнче çеç кĕтсе илнине пĕтĕмпех çырăнă. Ĕнтĕ çапас ĕçе тытăмланма пĕрех, патшалăха пама тесе кăна çапкаланă. Патшалăха тырă тăратас плана тултарса çитересси инкек. Уйăрăмăнах натуроплатă тырăнне парасси йăпăх, ырăш 131, 19 центнер парса тăтман, сĕлĕ, тулă, пăрçа пĕр пĕрче те паман. Хĕллене хатĕрленесси çинчен шутласа та пăхмаççĕ. Иртнĕ çулта тума тытăнна ĕне витипе лаша витине çапăлан туса пĕтермен. Халĕ те вăл витесем пĕтмен платникссем ĕçлемеççĕ. Çилос хывман, хывма та тытăнман. Кĕрхи çĕртме 30 гектар туна та тума чарăннă, хăйсен планне тултарма тата 80 гектар ытла сухаламалла.

Ильявкă колхозĕнче те ĕçсем ӳрĕк-çĕрĕк кăна пулса пырассĕç. Авăн çапас ĕçе пуçăнман. Патшалăха тырă тăратасси кайа йăлнă, тырă тăратас плана çурринне ытларах кăна тултарнă. Кĕрхи çĕртме тума тытăнман. Выльăхсене хĕл каçарма хатĕрленес ĕç те калама çук начар вырăнта тăрать. Витесем йăвасавăл мар.

Урмăйри „Суттала", Йанкурас, Асамат, Елĕк колхозĕнче кĕрхи çĕртме тумаççĕ. Йанкурас тата Елĕк колхозĕнче авăн çапасси кайа йăлса пырать.

Куян пек ӳрĕк-çурĕк ĕçлесенне пĕтермелле. Пур колхозсенче те Октябăр уйавĕн 20 çулхи уйавне йăлхуçалăх çулне йăнăçлăн вĕçленине, патшалăх умĕнчи парăмсене парса татнине кĕтсе илес ĕнĕне ăмăртса ĕçлемелле. Ф. Филиппăв.

Резинăран çĕвĕсĕр йăпаласем тăвакан савăт

Мăнкăл пулмасăр Шупашкара машиностроенин Халăх Комиссариачĕ резинă промышленнăç Тĕп управленийĕнчен резинăран çĕвĕсĕр йăпаласем тăвакан савăт хартмали йăлăна сăнаса тĕнчене комиçи янăчĕ.

Ку савăт пирĕн республикăри чĕрĕ тавăрсем çинче ĕçлекен пулăт. Савăта хута йăрсан унта 1500 рабочи таран ĕçлемелле. Савăтра çĕнĕ, пысăк оборудованнисем пулассĕç.

Савăта тума кăсăл тытăнассĕç. 1938 çулхи иккĕмĕш кварăлта чылай пысăк оборудованнисене çĕс кĕртме палăртнă,—тесе пĕлтернĕ комиçи председателĕ инженер И. А. Лалевич йулташ.

Красноармейца çырăвĕ

Мускаври хĕрлĕ йăлавлă Пролетари çĕ. Çĕнĕ шкул çуртĕнче вăтам, кĕçĕн вăтам шкулĕ. Кивĕ çуртра пуçламăш шкул. Вăл шкулсенче çĕршер ача вĕренеççĕ, социализăмăшăн, тăван çĕршывăшăн кĕрешме вĕренеççĕ. Кăçсерен унта колхозниксем те пухăнса лекциксем, докладсем итлеççĕ.

Шкултан инçе мар клуб пур. Çакăнта ӳнтĕ колхоз артиçĕсем „Айдара" выляçĕç, „Ивагений Онегинăн" сцинăçĕсене вырлаççĕ, хăçатсем, кĕнекесем вулаççĕ.

Çамрăксем хулаçенче те пумай вĕренеççĕ. Икĕнчесĕн вĕсем хăйсене пăнă пăрăвапа сарлакан усă кураççĕ. Хăмăр йăлă çĕршыва вунпăр учительсем, инженерсем, техниксем, Хĕрлĕ çар командирĕсем пăнă. Йăлăта çĕнĕ, колхоз интеллигенцийĕ ӳсет. Колхоз бригадирĕ, аслă конуçăвтсаннăр, йĕтĕн бригадирĕ—интеллигентсем мар-и, тата? Вĕсем вĕт çултăлăкшăн колхоз шкулĕнче, тăвăтлăр, пилĕк-шер çул колхоз производствинче ăсăлăлăха вĕрентеççĕ.

Колхоз уйăсем вăйлă, тулли пĕрчăлă тырă параççĕ. Колхозниксен кĕлет тулли тырă, килкарти тулли выльăх, чăх-чĕн пахчинче улмуçси йăвăçсем, пахча сиçĕсем.

Ыран вăрринче йăлăпи магазинĕ.

Унта колхозниксене кирлĕ таварсем туллипех. Унтах колхозăн пĕрлешӳлĕ мунчи.

Йăлăта кăсăнне йăмăнчен йурă, куйăсасси йăнăрать. Колхозниксен йăвăсенче патефонсем Мускав концерчĕне параççĕ. Мускавăн Александрăн профессăрăн асамбăн колхозник кинне килсе йурласа парать.

Кун пек пулман йăнăх ку йăл. Куçăн асăлăхсем пулнă. Йăлăта кăсăнсем. Уди Карачаче, Карăш-Марки, Вазинче Маркисĕ хуçа пулнă. Вĕсем ĕçхресченсенпе вĕрĕмĕр ултăлăнă.

Йăлăти сутăç Шорки Микулайĕ хресченсене ултăлăнă, вĕсен йăлашки ушкине хыçса илнĕ.

Кулăксем пĕтрĕç, хурлăх асăнлăх-ăта пĕтрĕ.

Пал çĕнĕ, уçă сывăшпа сывлама пуçларĕ.

Пирĕн йăл пекех ытти йăлăсем те улшăнчĕç. Кубăнре, Старотитаровск станицинче виçĕ колхоз. Йăлăта икĕ пысăк клуб çĕнĕрен тăваççĕ. Халĕ станицăра 13 шкул, 9 автомашинă, 11 автомашинă çĕнĕрен илеççĕ. 800 велосипед самăрхен аллинче.

Кашни йăл, хула улшăнчĕ, çĕнĕ, тумна тумлăнчĕç. Хулаçенче çĕнĕ савăтсем, ханăрăксем, театрсем, стадионсем шăтăшăта тухрĕç. Тăван çĕршывра çĕнĕ хуçаçем, çĕнĕ пĕрлешӳсем шăтса тухрĕç.

Хулаçенче те тек капиталлс çук. Хулара тек кунеçĕ, усламçă та çук.

Совет Сойузĕн ăш-чикки те улшăнчĕ. Çĕршывра икĕ клас: рабочисемпе крестьянсен класĕ çеç тăрса ӳтучĕç. Вĕсем пĕрле социализăм тăвасçĕç. Совет интеллигенцийĕ—çĕршывăнсен ăмăлăсенчен, хĕрсĕренчен тăрат, вĕсем ĕçсăмсиленсе ĕçлеççĕ.

Вăл халăхăсем пĕр-пĕрпине тусла, кинĕлтесре пурăнаççĕ. Пирĕн çĕршывра пур халăхсен те пĕртан правасем.

Республикăн халăхĕн культури ĕçре, çĕршыв çĕнĕ сыпсемпе пуйăнланчĕ.

Пайăнки Совет Сойузĕ кивĕ Конституцине пурăнма пултараймаст. Çапăнна та аслă Сталин пусмăра йăпăнне, вăя йăтнă пынине совет халăхĕ çĕнĕ Конституци Сталинла Конституци йышăнчĕ. Сталин йĕртсе пынине çĕршыв чечекленсе ӳсрĕ. Вăл йĕртсе пынинех çĕнĕ саккун йышăнчĕ мунчи.

Пирĕн Совет Сойузĕнче власăн аслă органĕ—Советсен Съезчĕ пулнă. Халĕ Аслă Совет пулат. Аслă Совет кашни уçăлăхра, пухăнса совет саккунсене йышăнмала, çĕршыва йĕртсе пымала. Аслă Советăн депутатĕсем аслă органăна массăлă тавăнах сăлтăнма, вĕсен ыйтăнсене хăйăрхат пулăшма.

Аслă Советра икĕ палатă пулаççĕ—Союза Советĕ, Национальăйсен Советĕ.

Пирĕн патшалăхра тĕрлĕ нации пурăнат. Вĕсен кашнинех уйăрăлăхсем пур. Сав нацисен интересĕсене сыхлама та ĕнтĕ пире Национальăйсен Советĕ кирлĕ.

Икĕ палатă та пĕр пек правалă пулаççĕ. Вĕсем икĕшĕнĕ те саккун кăларма инициативă пусарса йăма пултараççĕ. Икĕ палатă та 4 сулăлха суйлăнаççĕ, ларусене пĕр вăхăтра пуçласа, пĕр вăхăтрах пĕтереççĕ.

Пут патшалăхсенче те икшер палатă. Анчах унта палатăсем пĕр пек правала усă курмаççĕ, вĕсенĕ пĕр пек майăл суйламаççĕ, тĕрлĕ сулăлха суйлаççĕ. Франциренче сулăн палатăна—сенатăна тăхăр сула суйлаççĕ, иккĕмĕш палатăна—депутатсен палатине тăвата сула суйлаççĕ. Сената унта халăх суйламаçĕ. Сенатра шутăпа буржуази, банкирсем, помещиксем вырнаçăç. Сенатăн правăсем пысăк, вăл президента та аййăлама, суд тума пултарат.

Сӳрĕр Америкăри Пĕрлешӳлĕ Штатсенче çавăн пек аслă палатăна халăх суйлаç (хĕрăмсем суйлама йăтăрăмаççĕ, англи чĕлхине пĕлмешкем тӳ суйлама пултарăмаççĕ), анчах ăна 6 çула, йăлати пилаттăна 2 сула суйлаççĕ. Сенатор вăтăр çултан кĕçĕн мар тата патшалăх граждайĕнче 9 çул пулмала.

Фашиçла Италине виçĕ палатă. Аслати палатăна халăх суйлаç. Анчах суйлава хĕрăмсене, салтакссене, студентсене тата çирĕм çултан кĕçĕнниссене хутшăнтармаççĕ. Палатăн правăсем те çук-па пĕрех. Патшалăх бюджетне вăл палатăна сутсе-йăвма тăрăтмаççĕ.

Йăлати палатăна хупласа „палата пирĕн" тăрат. Унта дворенсем, императăр сывăхĕнчисем çеç тăраççĕ. Ку палатă—патшан сывăх йыттисенчен тăрат, патша мĕн тăвассăн, савна тăват. Кусемсĕр пуçне Папоннинче Аслă вăрттăн совет пур. Çак палатă ытти пĕтĕм ĕçе туса пырат. Вăл палатă составне императăр тăрăх палатă министрĕсене лартат, ĕçрен кăларат, бюджет йышăнат, вăрçăна киленӳ ыйтăнĕсене татса парат. Çак палатă хыçĕнче милионерсем, феодалсем помещиксем, çар пуçĕсем, банкирсем, фашиçсен руководительĕсем тăраççĕ.

Çакăн пек ытти ӳнт патшалăхри „палатăсем". Унта демократи çинчен сăмах çеç çаптараççĕ, халăха çеç уятлаççĕ.

Пирĕн Сталинла Конституци çеç чăн-чăн демократлă Конституци пулса тăрат.

Иен. Иефремĕн.

ИСПАНИРИ ФРОНТСЕНЧЕ

Хĕвелтухăçри фронт

Хĕвелтухăçри (Арагонри) фронтра, Хаки хулин районĕнче республика сăрĕсем малалла тапăнса пыраççĕ. Пулашки ӳнер хуçшăнче республикăншăн 22 йăл тата стратеги ĕнчен пысăк вырăнта тăракан чăлай пункт сем йышăннă, 300 сăмна тытăкăна сăваçса илнĕ тата вăрçă снарăжĕнĕ-пĕçĕм чылай туртса илнĕ.

Тĕп фронт

Тĕп (Мадрид патĕнчи) фронтра Мадридран кăнтăр ĕнчи Усерă йăтăл хулара республика сăрĕсем фашисем траншейисемпе укрепленийĕсене чылай тытса илнĕ.

Çентябрĕн 29-мĕшĕнче пăхăвăсăсен артиллерийĕ Мадрид çине перре тăнă.

Çурçĕрти фронт

Çурçĕрти фронтра Хихон хулинчен хĕвелтухăçнелле Ĕлĕнас хулинчен кăнтăрпа кăнтăр-хĕвелтухăçнелле вăйлă çапăçусем пыраççĕ. Фашисла сăрсем йышлă тата хăвалăнăçлăланнă пулсан та, республиканăçсем ӳсĕнре хирĕç хытă тараççĕ. Çентябрĕн 29-мĕшĕнче фашисла авиаци Хихон çине вĕçĕ хуттăн çĕкĕрем бомбăсем пăрахса тапăнма хăтланнă. Фашисла самолётсенне хирĕç вĕçсе çĕкленĕç республикăн истребителĕсем вĕсемне çапăçма пуçланă. Фашиссен пĕр самолъочĕ, вут хыçса пиленĕскер, тинĕсе ӳкнĕ. Теприне республиканăçсем персе антарнă.

(ТАСС).

Совет писатĕлĕсен кĕнекисене çĕнĕрен кăлараççĕ

Патшалăх издательствин октябрĕпе пĕлĕбĕрте 30 „Пĕлмĕç литературăˮ йăтăлă кĕнеке кăларать. Вĕсен пĕтĕм тиражĕ 525 пин экземплярра çитет. Ку ĕнтĕ, уйрăмăн, совет литературин чи аван продукцийĕсене çĕнĕрен кăларăн пулать.

Д. Фурмăнăвăн „Чапаевˮ кĕнеки 100 пин экземплярăлă тиражпа пичетрен тухнă та ӳнтĕ. Çитес кунсенче А. Фадеевăн „Последний из Удегеˮ романăн пĕрремĕшне иккĕмĕш пайĕ пĕр томпа тата Ф. Панферовăн „Брускиˮ романăн тăваттăмĕш пайĕ (Творчествоˮ) пичетрен тухаççĕ. Халĕ пичете пайă ытти кĕнекесен шутĕнче А. Новикав-Прибойăн „Цусимаˮ романăн иккĕ пайĕ, Н. Островскин „Как закалялась стальˮ, „Рождение бурейˮ, Вс. Ивановăн „Партизанские повестиˮ, Мате Залкăн „Добердоˮ, Первенцăвăн „Кочубейˮ, Серафимовичăн „Железный потокˮ, Макаренкон „Педагогическая поэмаˮ тата „Книга для родителейˮ, Л. Никулинăн „Вот Москваˮ сăмах кĕнеки; И. Еренбургăн республикăлă Испанине хисеплеçе сырнă „Что человеку надоˮ кĕнеки пур.

Тепĕр уйăхран „Антология советской поэзииˮ пĕрремĕш томĕ тухăт. Ку томра совет поэчĕсем 20 çул хушшинче çыхăнничен чи лайăх сăвăсем-поэмисене кĕртнĕ. 50 пин экземплярлă тиражпа сборник тухăт. Вăл сборник ваçăн Аслă Октябрĕр революцин синчен хыçнăн ун аван йăрăсенче пухнă. В. Майаковскин „150 миллионˮ поэми ӳкерĕкле кăларăмăн пичетрен тухăт те ӳнтĕ. Пичетре совет поэчĕсен кĕнекисем — В. Майаковскин „Хорошоˮ, Е. Багрицкин „Думы про Опанасаˮ, В. Каменскин „Кохэ́йная честьˮ, сăрçĕрти палăк ӳчах ăсти Крукăнă В. И. Ленин тата пăр комиссарĕ О. В. Щусев çинчен каласа панисене кĕртнĕ кĕнеки пур.

(ТАСС).

Çĕнĕ автоматла тараса

Метеорологи институтĕнче изобретательĕ Иелкин й. конструкцийĕпе тунă автоматла тарасана сăнаса пăхнă. Автоматла тарасана сахăрла песок, кĕрпе, çăнах тата урăх çăмăн йышши тавраресене вырсе туртгарма тунă. Тараса пĕтĕм ĕçе хăй тĕлĕнет, автоматла тăват: продуктăна тарă çине йăрат, ăна вырсе тата тата чĕркеçе хурат.

(„Горьковский рабочийˮ).

Китайри вăрçă ĕçĕсем.

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Китайăн хĕвĕн ачине тата пурлă-суклă хатĕрсене Ăпони захвативкисем пулăçисемпе сыхласа хăварас тесе, хăрушăсăр вырана, пĕтĕм халăхсен сеттьментне васкаса кайаť.

(Сойузфото).

Совет Сойузĕ тăрăх

ЛЕНИНГРАД, çентябрĕн 30-ш (ТАСС). ПСК(б)П Ленинград Обкомĕпе хула комитечĕ облăсри йăлăл районсене ССР Сойузĕн Аслă Советне суйлама хатĕрленĕ май хула организацийĕнчен 1.000 пропагандиспа агитатăр йăрат.

СТАЛИНО, çентябрĕн 30-мĕш (ТАСС). Краматорскри Орджоникидзе йăчĕне тăракан савăтра литейшчиксем тата моделшчиксем Социалисăмла Аслă революци 20 çул тултарнă тĕле çулталăк планне ӳсрукченех тултарма пулса ăмăртаççĕ. Обязательствăсене питĕ аван пурнăçа кĕртеççĕ. Формовшчиксен, шишелниксен тата обрубщичксен тăхăр бригади программăна тултарнă та ӳнтĕ. Ытти çирĕм бригадă тултарас патне çитнĕ. Формовшчиксен Зубрицки ăулташ йĕртсе пыракан чи лайăх стахановăлă бригади сакăр уйăх çурăра çулталăк планне 156,2 процент тултарнă.

◆◆ Киĕв облăçĕнчи Чапайĕвкă йăлĕн примерĕ тăрăх, Днепропетровск облăçĕнче йăла йусав-тирпей кӳртессине 10 йăл уйăрнă. Ку ĕçре Бердиан районĕнчи Новоспасск йăлсовечĕ пысăк çитĕнӳ тунă. Ку йăлсовете колхоз театрĕ тунă, стадион, радиоузел, мунча тата оборона çурчĕ тăвăççĕ.

◆◆ Румыни çыранĕ сывăхĕнче путнăй „Петр Великийˮ пăрахута пăхса тухнă. Унăн корпусĕнчи шăтăксем пысăкăх мар. Корпус тата машинăсĕм авăнах. Халĕ епроновцăсем корпус айĕнчи туннелесене сăваççĕ. Вара туннелсем витĕр хурçă трассасем туртса лартса, вĕсемпе карапа хăпартмала.

◆◆ Ленинградри Кавицки йăлĕпе тăракан савăт 10 çĕнĕ типăл радионе пухнă. Кунта Алексей Максимовича хупнă Петропавлăвск крепăç камĕрин макечĕ уйрăмăнах интересла.

Ку залрах Горький Капри утравĕ çинчен каласкан материалсем пуйăн.

Тăваттăмĕш залăн тĕп темăн — „Социалисăмла Аслă Октябрĕр революцийĕ тата Горький". Витрина çинче аслăрăвăсем тата пичетленĕ материалсем, уйрăмăн асеен Владимир Ильич Горькине) хăй алăпне сырса халаласа панă „Детская болезнь „левизны" в коммунизме" йăтăлă кĕнеки пур.

Пиллĕкĕмĕш зал Горький урăхçăрăшăвра малтанхи хут кăлăнăçне, вăл социалисăмлă тăван çĕршывра 1928—29 çулсенче курса çӳренине тата савнăпаккăлах 1932 çулта Алексей Максимовичăн литературăçĕнче ĕçленме пуçланă хĕрĕх çул тултарнă йăтна пĕтĕм халăхна уйăнăçлă иртеннине çутатса парать. Зал стенисене мрамăр хăмисемпе клеметлĕ. Вăл хăмасем çине Горькине **Сталин** тата ПСК(б)П Тĕпкомĕ саламланă саламсем текçĕсене сырнă. Кунтах витарласа тунă витринăсенче Горькине нанă-нарăлă **Ленин** орденĕпе пур.

Горький совет литературин руководительĕ пулни çинчен калакан материалсем вăлăпăн музейĕн 6-мĕш залне уйăрнă. Алексей Максимовичăн ăулашки çулсенчи пурнăçĕн творчествинă вăла обстановкисем çинчен сăмăхмĕн залри експозицисем лайăх каласа параççĕ. Саккăрмĕш зал икĕ темăна — „Горький — Сталин тусĕ — аслă совет патриочĕ" тата „Горький пĕтĕм тĕнчери фашиссăмна кĕрешекенĕ" — темăсене кăтартса парать.

Тăххăрмĕш зал Горький вĕлнĕ кун, унăнах сывпуллашнă кунсем тата ăна пытарнă кун совет çĕршывĕнчи пĕтĕм халăх траурĕ пулнине кăтартать. Кунта С. Д. Меркурăк скульптăр тунă Алексей Максимовичăн бронза маскине лартаççĕ. **В. М. Молотăн** ăулташ Хĕрлĕ плотницăри траурлă митингра калаçнинчен илнĕ сăмахсене мрамăр хăма çине сырнă:

„**Ленин** хыççăн Горький вилнĕ пирĕн çĕршывăн тата отемăхшăн чи йăнăр сухату".

Вуннăмĕш залăн експонатăçĕм музейĕ пыракансене Горький литературăн наследстви çинчен аланлатараççĕ, ăна Совет Сойузĕн ӳсхалăхĕ ăуратнине кăтартаççĕ. Чылай шкафсенче Горький ССР Сойузĕнчи халăхсен чĕлхисене кăларнă произведенисене пухса хатĕрлеçе хунă.

Ăулашки зал А. М. Горький илемлĕ творчествин анализне сутатса парать.

Музей пĕтĕм общественăлла, политикăлла тата литературăлă ĕçне, ĕçлĕ отемăхĕсĕн сутă пуласлăхĕпĕн кĕрешçе иртерĕ асăлă писатĕл-гражданинăн, социалисăмлă тăван çĕршывăн тивĕçлĕ ывăлĕн, ăулăнăçă совет патриочĕн, **Ленин** тата **Сталин** тусĕн сăн-сăпатне питĕ лайăх кăтартса парать.

Татах йăлкорсене хĕсĕрлени çивчен

Ишуçĕн 12-мĕшĕнче „Чăваш Коммунĕˮ хаçат çине Тутаркас районĕнчи хăшпĕр колхозсенче стена хаçат редакцийĕсемпе йăлкорсене мĕнле хĕсĕрлени çинчен, Чемей йăлсовечĕнчи «Сатурˮ колхозри сăтăрçă Иванов Леонид колхозри чĕ «Большевикла колхозăнăˮ стена хаçатĕсен редакцийĕне Романăн йăлтăша хĕнени çинчен çырăннă.

Анчах колхоз председательĕ Игорăн кашни куллен, кашни сехетре пулăшса пынăçе вырăнне, Романăн йăлтăша халĕ те тĕрлĕ майсемпе хĕсĕрлет. Романăн йăлтăши колхозăн ирсĕрлĕхсене стена хаçатĕ çине пĕрмайăх çутатса, ӳсене пĕтересшĕн тăрăшнă. „Большевикла колхозăнăˮ хаçатăн 13-мĕш номĕрĕнче Николайĕн Кĕçĕлпа Николайĕн Йăкăп тырпул пухса кĕрес вăхăтра ĕçе тухмăçăр чăрмантарни тата колхоз председательĕне пахалăх комиссийĕ ĕç пахалăхне пăхмани çинчен çырнă. Николайĕсем Игорăн сывăх хурăнташĕсем. Çавăнпа та Игорăн вĕсем киревсĕр вĕçсем çинчен стена хаçатĕ çине çырнăнăн Романăна темтĕпĕр усал сăмахсем каласа йăтлă. Вăл самокритикăна йыраттăçех. Колхозри çитменлĕхсем çинчен калсан „унăна сирĕн ĕç çук, хамах пĕлетĕнˮ тесе ответлет. Колхозра çак кунсенче тупăнăн валеçмелс. Анчах колхозниксем ĕçе кунĕсене 3 уйăх хушши ĕçсĕнексем çине сырман-ха. Кун çинчен стена хаçатĕ ответ тытаççĕ.

И. Михейĕв.

Çăваш Совет писатĕлĕсен правленийĕ ларăвĕнче

Чăваш совет писатăлăсен Сойузĕн правленийĕ çентябрĕн 27-мĕшĕнче, пулнă ларăвĕнче литературăри контрреволюцилă буржуалă националисеммпе троцкисени вĕсене пăхса тухрĕ. Правлени А. Золăтăна, И. Кузнецова, Д. Данилова, Васильĕв-Шубуççынни, П. Хусанкайăна Т. Васканкана тата Ухсайа Чăваш совет писатĕлĕсен Сойузĕнчен кăларчăмăр.

Калас пулать, ку ĕçе писатăлсен Сойузĕн правленийĕ питех то кайа йăлса тухрĕ. Правлени ку тарана çитсе тин асăнă ташшăнсене Сойузран кăларма „йăхăтˮ тупрĕ. Сакăр ăнăçлă пĕр ĕнчен, Сойуз правленийĕ ответлă тапхăрсенче çăвăрăпăсуçăр, сĕкленме йăнăр пулни çинчен калать. Тепĕр ĕнчен, правлени мĕнле политикă ĕнчен мĕн пек вирлĕн тăнине тавăрăса илменине кăтартать.

Çакăнпа пĕрлех, правлени хăйĕн ĕçне вĕçне çитермеллине те кăтартса парас пулать. Писатăлсен хушшинче тăшмансем пи сыхăнса, вĕсене йăлăнăкансем тата пуç, анчах правлени вĕсем çинчен сăмах хускатмарĕ. Пирĕн шутпа А. Петтоки, И. Тукташ, Йанкас т. ыт. цирки те ыйтăва татăклăн лартмала.

Петтоки, политикăла пысăк йăнăшсем тунăшăн партирен кăларса пăрахăнăскер, хăйĕн произведенийĕсенче тăшмансен йурринне йурлаť („Чăваш Коммунĕˮ 219-мĕш номĕрĕнчи „Тăшмана хамăртан машăкăлама ирĕк парас çукˮ статйăна вулăр).

Тукташ, Петтокин 4—5 çул каялла пăрахăçланă, контрреволюцилă сăвăсен кĕнекине 1937 çулта редакцилесе кăларнă. Вăл йумана совет писатăлĕсен Сойузне кĕме рекомендаци параси те йăнăрăран пулман. Йăнкас, Тукташ пекеш, йумана писатăлсен Сойузне кĕме рекомендаци панă, йуман заданийĕпе „Пулашки йухăхаˮ йăтăлă сийенлĕ произведени сырнă т. ыт. те.

Тĕрĕслеммĕ заметкăсем

„Буденный колхозаˮ

„Чăваш Коммунĕˮ хаçат редакцине Рахматăв йăлкор Йăнзакассинчи (Патăрйел р.) Буденный йăлĕнче тăракан колхозри пуçлăхсем йăлхуçалăх ертелĕн уставне пăсни тата колхозри киревсĕр сăтăрла ĕç тăвакансем çинчен çырса пĕлтернĕ. Ку заметкăна Патăрйел районĕнчи прокурор патне тĕрĕслеме йăнăчĕ.

Заметкă тăрăх прокурор вырăна тухнурта тĕрĕс пулчĕ. Ĕçе йĕрлее пĕтерçе, са тĕрĕсленĕ. Заметкăра кăтартнисем айăлликсен ĕçне халăх сучĕн аллине пăтăмăр. Çак ӳнсенчен ĕçе пăхса тухăççĕ, тесе пĕлтерĕçĕ.

ФУТБОЛ

Хусан—Шупашкар 3:1

Вăрăç кун пек пĕтессе никам та кĕтмен. Шупашкарти „Спартакˮ командăпа Хусан хулинчи „Спартакˮ командине выльăрĕ. Вăйă 3:1 шутпа Хусан команди çĕнтернине пĕтрĕ.

Тĕрех калас пулать ку вăйăра шутшăкарсем начар выльăрĕç. Ку тăранчех пысăк команда сене выльăнине тапăлтарăçсан, Шупашкарти спартакăнăсем ку ĕçра выçăн никама та кăтăла кайăреç. Вăйă 3:1 шутпа пĕтни шутшăкарсен зашчити питĕ начар выльăнине кăтартса парать. Напăлени те сывăх пекех начар выларĕ. Ытти чухне спартакăнăсем пасковăлла ӳрăмах палăрса тăнă пулсан, ку вăйăра вĕсем мечăка пĕр-пĕрне парса выламаррç.

Р. Шашков.

Ответлă редактăр заместителĕ
И. П. ПАВЛОВ—ПИНЕР.

Канашри Главширпотреб магазинĕ
Предприятисене тата организацисене Хусанти „Ивановоˮ савăтçинчен сарлака кăртăклă *алăпа пичетлемели машинăсем* илсе кăмăсе пама
ЗАЙВАКĂСЕМ ЙЫШĂНАТ.
Машинăсем сакнашкал шрифтăнсем пур: Латинла, удмуртла, марисе, чăвашла, тутăрла тата вырăсла.
Зайвакăсене Канашри Главширпотреб магазинне октябрĕн 13-мĕшĕчен йамала.

Чăвашполиграфтрестне
Сакнашкал работниксем КИРЛĔ:
бухгалтĕрсем, экономиссем, статистиксем, нормировщиксем тата техник-полиграфист.
Условисем килĕшӳ тăрăх.
Заçаты вăхăтĕнче çак адрĕсене ыйтмала: Пичет çурчĕ, 35 № пӳлĕм.
3—3. *Чăвашполиграфтрест.*

„Чăваш Коммунĕˮ
ПСК(б)П Чăваш Обкомĕпе Чăваш Тĕпĕстăвкомĕн хаçачĕ
ÇЫРĂНСА ИЛĔР!
„Чăваш Коммунĕˮ хаçата писмоносцăсем тата почтă агĕнтăвисем урлă, почтă уйрăмăсене тата Шупашкарти „Сойузпечатьˮ урлă
ÇЫРĂНСА ИЛМЕ ПУЛАТ.
ÇЫРĂНСА ИЛМЕЛИ ХАНСЕМ:
12 уйăха—30 тенкĕ, 3 уйăха 7 т. 50 пус,
6 уйăха—15 тенкĕ, 1 уйăха 2 т. 50 пус.

„Чăваш Коммунĕˮ çырăнса илмели ханхем; 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха —2 т. 50 пус. Алçырăвăсене кайăла памаççĕ.

Уполномоченный Чувашглавлита № 813. Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувашгиза. Заказ № 1923. Тираж 11100 ф. 58—02 см. 1—1 п. л.

А. М. Горький музейĕ

МУСКАВ. Совет общественăнăçĕ А. М. Горький Музейĕ ӳçăлăсенне ӳнтĕ, хытă кĕтет. Ку музейне, правительства решенийĕ тăрăх, пирĕн йăхăтри асăлăран та асăлă, писатăлĕн пурнăçне, литературăна общественăлла ĕçне кăтартакан тĕрĕлĕрен материалсем пухăç.

Музей Воровски урамĕнче 25-мĕш лĕ çуртра пулать. Музейре пĕтĕмпе 11 зал. Вăл залсенче 2500 експонат: документăсем, фотоўкерчĕксем, альçырăвсем, портретсем, картинăсем, кĕнекесем, хаçатсем, журналсем т. ыт. те пур.

Пĕрремĕш зала експонатсем Алексей Максимовичăн пурнăçĕ çинчен ҫăй çулталăк курăнтарнă 1900 çула çитиччен калаçа парараççĕ. Писатăл ача чухне пурăнса иртернĕ вырăнсенче кăтартакан илемлĕ картинăсем, писатăлăн хăйĕн пурнăçĕ çинчен сырнă „Ача чухнехиˮ („Детствоˮ) произведенийĕ сумпе Соколовскай тата Дехтярев ӳкернĕ иллюстрацисем, —çавсем аллăран кĕрсенех вырнаçтавăç експонатсем. Патаралеев уйăрнă шкапра Алексей Максимович ача чухне вулăнă кĕнекесене вырнаçтарăç. Унăн çинчен хывнă йăрăсен — йăчĕне мрамăр пĕчĕк Пешков хутла вĕренĕ „Часослов", „Псалтирь", тем те пĕр курса çӳренă синчен калаканă романсем тата тĕнчери классикла литературăн (Вальзак, Флобер, Пушкин, Гоголь) кĕнекисене пуха хунă. Ытти тĕрлĕ експонатсем хушшинче алексей Максимовичăн ăслăлăхĕпе ӳсĕмĕн ăсталăхĕпе çыхăннă материалсем, ăна ӳстернĕ ĕçсем, ăна ӳстернĕ çынсем çинчен каласкан материалсем пур.

Иккĕмĕш зал Горький Капри утравĕ çинчен каласкан материалсем пуйăн. Унăн витрини çинче Горький Италире пурăннă вăхăтра ăсланă ĕçсем, ăна ӳстернĕ çынсем çинчен материалсем, Горький Италире ăсланă вăхăтра